

Rahandusministeerium

Teie: 5.03.2026 nr 12.1-1/1049-1

Meie: 20.03.2026 nr 8-3/26/1397-2

Seisukoha andmine riigiabi üldise grupierandi määruse eelnõule

Täname võimaluse eest avaldada arvamust Euroopa Komisjoni algatatud uue riigiabi üldise grupierandi määruse eelnõu (edaspidi *GBER*) kohta.

Haridus- ja Teadusministeeriumi hinnangul liiguvad kavandatud GBERi muudatused teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni (TAI) valdkonnas üldjoontes õiges suunas. Muudatuste eesmärk lihtsustada riigiabi reeglite kohaldamist ning paremini arvestada teadusasutuste ja ettevõtete koostöö praktilist toimimist on tervitatav. Samas ei käsitle kavandatavad muudatused neid riigiabi küsimusi, mis on teadussüsteemi toimimise seisukohalt kõige kriitilisemad.

Haridus- ja Teadusministeeriumi kogemuse põhjal tulenevad TAI valdkonna peamised kitsaskohad eelkõige rakendamispraktikast. Probleemid ilmnevad näiteks teadustaristu ettevõtluskasutuse, majandusliku ja mittemajandusliku tegevuse eristamise ning teadmussiirde tehingute, sealhulgas intellektuaalomandi käsitlemisel. Need raskused ei tulene niivõrd ELi tasandi regulatsiooni sisulistest piirangutest, vaid pigem liikmesriikide ja rakendusüksuste ettevaatlikust lähenemisest ning riigiabi reeglite konservatiivsest tõlgendamisest.

Seetõttu peab Haridus- ja Teadusministeerium oluliseks, et ELi tasandil täiendataks juhendmaterjale praktiliste selgitustega eelkõige teadmussiirde kontekstis tekkivate olukordade kohta, kus turutingimuste hindamine on keerukas. See puudutab muu hulgas teadustaristu kasutamist ettevõtete poolt, teadusasutuste teenuste osutamist ettevõtetele ning intellektuaalomandi väärtuse määramist. Selgemad ja praktilisemad juhised aitaksid vähendada liikmesriikide erinevast rakenduspraktikast tulenevat ebakindlust ning toetada teadmussiirde tegevuste tulemuslikkust ja mõju.

Samal põhjusel peab Haridus- ja Teadusministeerium oluliseks ka GBERi artikli 40 rakendamise praktilist toimivust. Kuigi kavandatud mehhanism, mis võimaldab teadusorganisatsioonidel, teadustaristutel ja innovatsiooniklastritel pakkuda VKEdele turuhinnast soodsamat ligipääsu teenustele ja taristule, on sisuliselt positiivne, on selle edukaks rakendamiseks vajalik võimalikult lihtne ja ühtne praktika. Eelkõige väiksemamahuliste teadmussiirde tehingute ja taristu kasutuse korral võib ebaproportsionaalne halduskoormus oluliselt vähendada nii selliste tegevuste atraktiivsust kui ka nende tegelikku mõju.

Lisaks juhime tähelepanu kavandatavale muudatusele, millega nähakse ette teadusuuringute taristu investeeringutoetuse notifitseerimiskünnise langetamine seniselt 35 miljonilt eurolt 25

miljonile eurole, viies selle samale tasemele katse- ja eksperimenditaristuga. Kuigi muudatuse eesmärk on taristukategooriate ühtlustamine, muudab madalam künnis kapitalimahukatesse teadusuuringute taristutesse investeerimise bürokraatlikumaks ja ajamahukamaks. Eestis selliseid investeeringuid üldjuhul ei tehta, kuid vajadus suuremate teadusuuringute taristuprojektide järele võib tekkida järgmisel rahastusperioodil. Arvestades teadusuuringute taristute strateegilist tähtsust teadussüsteemi toimimisel ning nende tugevat sõltuvust avalikust rahastusest, peame oluliseks, et kavandatav ühtlustamine ei halvendaks nende rahastamise võimalusi ega looks täiendavaid takistusi vajalike investeeringute elluviimisel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Renno Veinthal

teadus- ja arendustegevuse ning

kõrg- ja täiskasvanuhariduse poliitika asekancler

Katrin Kiisler

509 6573

katrin.kiisler@hm.ee

Kadi Mölder

735 0234

kadi.molder@hm.ee